

GOVERN
ILLES
BALEARS

ibassal

Institut balear de seguretat i salut laboral

**Mesures excepcionals de prevenció
per fer front a la COVID-19
(SARS-CoV-2)**

**COMERÇ MINORISTA I
DE PRESTACIÓ DE SERVEIS**

Nova normalitat

25 d'agost de 2020

CONTROL DE REVISIONS I MODIFICACIONS		
Núm. Revisió	Data	Descripció de modificacions
1	21/06/2020	Edició inicial. Adaptació a l'Acord del Consell de Govern de 19 de juny de 2020 pel qual s'aprova el Pla de Mesures Excepcionals de Prevenció, Contenció i Coordinació per Fer Front a la Crisi Sanitària Ocasionada per la COVID- 19, una vegada superada la fase 3 del Pla per a la Transició cap a una Nova Normalitat.
2	24/07/2020	Reestructuració i actualització dels apartats. Adaptació a la Resolució de la consellera de Salut i Consum de 13 de juliol de 2020 per la qual es modifiquen mesures concretes del Pla de Mesures Excepcionals de Prevenció, Contenció i Coordinació per Fer Front a la Crisi Sanitària Ocasionada per la COVID- 19, una vegada superada la fase 3 del Pla per a la Transició cap a una Nova Normalitat, aprovat per Acord del Consell de Govern de les Illes Balears de 19 de juny de 2020. BOIB núm. 123 de 13 de juliol de 2020 Adaptació Resolució de la consellera de Salut i Consum de 15 de juliol de 2020 per la qual es modifiquen mesures concretes del Pla de Mesures Excepcionals de Prevenció, Contenció i Coordinació per Fer Front a la Crisi Sanitària Ocasionada per la COVID- 19, una vegada superada la fase 3 del Pla per a la Transició cap a una Nova Normalitat, aprovat per Acord del Consell de Govern de les Illes Balears de 19 de juny de 2020. BOIB núm. 125 de 15 de juliol de 2020
3	28/07/2020	Adaptació a la Resolució de la consellera de Salut i Consum de 24 de juliol de 2020 per la qual es modifiquen mesures concretes del Pla de Mesures Excepcionals de Prevenció, Contenció i Coordinació per Fer Front a la Crisi Sanitària Ocasionada per la COVID- 19, una vegada superada la fase 3 del Pla per a la Transició cap a una Nova Normalitat, aprovat per Acord del

		Consell de Govern de les Illes Balears de 19 de juny de 2020. BOIB núm. 131 de 25 de juliol de 2020.
4	25/08/2020	<p>Reestructuració i actualització dels apartats Adaptació a la Resolució de la consellera de Salut i Consum de 18 d'agost de 2020 per la qual es modifiquen mesures concretes del Pla de Mesures Excepcionals de Prevenció, Contenció i Coordinació per Fer Front a la Crisi Sanitària Ocasionada per la COVID- 19, una vegada superada la fase 3 del Pla per a la Transició cap a una Nova Normalitat, aprovat per Acord del Consell de Govern de les Illes Balears. BOIB núm. 143 de 18 d'agost de 2020.</p> <p>Reestructuració i actualització dels apartats.</p>

ÍNDEX

A1. Introducció	4
A2. Qüestionari de salut previ a la incorporació al lloc de feina	4
A3. Mesures preventives als desplaçaments	5
A4. Informació i formació	6
A5. Cas de sospita de contagi	7
A5.1. Sospita de contagi d'una persona treballadora al centre de treball	7
A5.2. Sospita de contagi d'una persona treballadora al seu domicili	7
A6. Persones treballadores especialment sensibles	8
A7. Aspectes psicosocials de la tornada al treball	9
A8. Protocols d'actuació a les empreses	12
A9. Decàleg de mesures preventives per a les persones treballadores	13
MESURES ORGANITZATIVES, DE PREVENCIÓ I PROTECCIÓ, ESPECÍFIQUES PER L'ACTIVITAT	15
B1. Mesures en matèria d'aforament i distància de seguretat	15
B2. Mesures de protecció col·lectiva i senyalització	17
B3. Mesures de neteja i desinfecció	18
B4. Mesures de protecció individual	22
B5. Altres mesures específiques	26
B5.1. Especificacions aplicables a proveïdors i empreses de manteniment externes	26
B5.2. Especificacions aplicables als clients	27
B5.3. Especificacions aplicables al sector moda (tèxtil i calçat) i d'altres	28
B5.4. Especificacions aplicables a centres comercials i parcs comercials	29

A1. Introducció

La COVID-19 és una malaltia produïda per un nou virus, el coronavirus SARS-CoV-2, anteriorment desconegut en patologia humana, que pertany a la família Coronaviridae.

Segons la informació que es disposa, es transmet a través de les secrecions de persones infectades, principalment per contacte directe amb gotes respiratòries de més de 5 micres (capaces de transmetre a distàncies de fins a 1,5 metres) i les mans o els fòmits contaminats amb aquestes secrecions després del contacte amb la mucosa de la boca, nas i ulls.

Pel que fa a l'evolució constant de la situació en relació amb la COVID-19 (SARS-CoV-2), es recomana visitar la pàgina del Ministeri de Sanitat, actualitzada permanentment:

<https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCoV-China/documentos.htm>

També és aconsellable revisar la informació proporcionada a la pàgina web de la Conselleria de Salut i Consum de la comunitat autònoma:

<https://www.caib.es/sites/coronavirus/es/portada/>

Aquest document estableix les mesures preventives generals davant el contagi de la COVID-19 als establiments i locals destinats a l'activitat de comerç minorista i de prestació de serveis, sense perjudici de l'obligació de compliment de les prescripcions previstes a les normes publicades per les autoritats governatives i sanitàries competents.

Donat que el contacte amb el virus pot afectar a entorns sanitaris i no sanitaris, correspon a les empreses avaluar el risc d'exposició i adoptar les recomanacions emeses pel servei de prevenció, seguint les pautes i recomanacions realitzades per les autoritats sanitàries.

A2. Qüestionari de salut previ a la incorporació al lloc de feina

Abans de la represa de l'activitat, i sempre que s'incorpori un nou treballador o després d'un període d'absència per vacances, un permís o baixa, les empreses han de facilitar als treballadors el «Qüestionari de salut a la incorporació dels treballadors/es». Una vegada complimentat s'ha d'enviar, com més aviat millor, al servei de prevenció de riscos laborals, opcionalment l'enviament es podrà realitzar utilitzant els mitjans telemàtics admesos per la legislació vigent.

La finalitat d'aquest qüestionari és garantir la seguretat dels mateixos treballadors, els seus companys i companyes, així com del públic en general.

En qualsevol cas, un cop avaluades les dades de cada un dels qüestionaris, el servei de prevenció procedirà segons el protocol d'actuació davant casos possibles, confirmats o probables, publicat pel Ministeri de Sanitat, es tindrà en compte sempre d'utilitzar la darrera versió actualitzada.

El qüestionari està disponible al següent enllaç:

<http://www.caib.es/sites/coronaviruseconomia/f/318780>

A3. Mesures preventives als desplaçaments

L'empresa ha de minimitzar els viatges de treball. Ha de coordinar el moviment dels treballadors de manera que garanteixi la seva protecció i recordar als treballadors que acudeixin al centre individualment.

Es manté l'obligatorietat de l'ús de la mascareta en els serveis de transport públics de viatgers en tots els àmbits.

En el transport públic regular, discrecional i privat complementari de viatgers amb autobús, així com en els transports ferroviaris, en els quals tots els ocupants hagin d'anar asseguts, es poden ocupar la totalitat dels seients. Quan el nivell d'ocupació ho permeti, s'ha de procurar la separació màxima entre usuaris.

En els transports públics col·lectius de viatgers d'àmbit urbà i periurbà, en els quals hi ha plataformes habilitades per al transport de viatgers drets, s'hi poden ocupar la totalitat dels seients i s'hi ha de mantenir una referència d'ocupació del cinquanta per cent de les places destinades als passatgers que viatgen drets, i procurar, en tot cas, la separació màxima possible entre ells.

En els transports privats particulars i privats complementaris de persones amb vehicles de fins a nou places, incloent-hi la del conductor, poden viatjar tantes persones com places tingui el vehicle. L'ús de mascareta és obligatori, excepte quan la totalitat dels ocupants del vehicle siguin convivents.

En els transports públics de viatgers amb vehicles de fins a nou places, incloent-hi la del conductor, es poden ocupar la totalitat de les places de cada fila addicional de seients respecte de la del conductor, així com les oferides a la fila de seients del conductor, quan s'hagin esgotat, prèviament, les de darrere.

A4. Informació i formació

Totes les persones treballadores estaran informades i formades del nou procediment de treball per al control del risc de la infecció per la COVID-19 al seu entorn de treball, es farà de forma contínua i monitorada per assegurar la seva eficàcia. La informació i formació serà realitzada per les empreses amb l'ajuda dels serveis de prevenció i d'acord amb el darrer document ministerial on es descriu el procediment d'actuació pels serveis de prevenció de riscos laborals enfront de l'exposició al SARS-CoV-2.

Es recomana informar els treballadors dels serveis que es realitzaran i dels que no es realitzaran a l'establiment, d'acord amb els darrers requisits establerts per l'autoritat competent.

S'informarà de totes les mesures de prevenció i de desinfecció i neteja que es duen a terme al centre, així com dels protocols que han d'aplicar a la realització de les tasques.

És convenient recordar diàriament als treballadors/res les mesures preventives a adoptar a l'activitat realitzada i comprovar que es disposa de la darrera informació disponible.

Es donarà específicament informació i formació al personal en temes d'higiene i d'ús correcte del material de protecció individual, tan relativa a la col·locació com a la retirada i posterior eliminació higiènica, especialment de la mascareta i dels altres equips de protecció individual.

S'instal·laran cartells informatius en tots els àmbits o seccions de l'establiment amb les normes d'etiqueta respiratòria, que contemplen rentar-se les mans amb freqüència, tossir en la flexió de colze, evitar aglomeracions i mantenir la distància de seguretat interpersonal d'1,5 metres.

Es recomana exposar les infografies als llocs visibles. La infografia estarà disponible als següents enllaços:

https://www.caib.es/sites/coronavirus/es/informacion_general_sobre_el_covid-19

<https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCoV-China/home.htm>

A5. Cas de sospita de contagi

A5.1. Sospita de contagi d'una persona treballadora al centre de treball

En el cas d'identificar una sospita de contagi en un treballador/a per presentar tos, febre o sensació de falta d'aire, entre altres símptomes, se li farà lliurament d'una mascareta quirúrgica, protecció de dins a fora i se li facilitarà la rentada de mans.

Es retirarà de la seva activitat professional efectuant el seu aïllament preventiu i a continuació s'avisarà a l'àrea mèdica del servei de prevenció de riscos laborals.

Es contactarà també amb un dels números de telèfon de la comunitat autònoma següents: 902 079 079, 971 43 70 79 o amb, el telèfon del centre de salut del treballador o, en cas d'urgència, amb el 061.

L'àrea mèdica del servei de prevenció de riscos laborals procedirà segons s'estableix en el Procediment d'actuació per als serveis de prevenció de riscos laborals enfront de la COVID-19, a la darrera versió vigent elaborada pel Ministeri de Sanitat.

La Conselleria de Salut i Consum al document anomenat «l'Estratègia de diagnòsi, vigilància i control de la fase de transició de la pandèmia generada per la COVID-19», ha establert el procediment pel qual tots els pacients sospitosos d'estar afectats pel virus se'ls hi farà la prova de diagnòsi (PCR) en un termini inferior a 24 hores.

El treballador no es pot reincorporar al seu lloc de treball fins que la seva situació mèdica sigui valorada per un professional sanitari i disposi d'un certificat d'aptitud emès per l'àrea mèdica del servei de prevenció a conseqüència del comunicat d'alta mèdica emesa pel professional del Servei Públic de Salut o a conseqüència d'altres supòsits.

L'empresa ha d'adoptar les mesures de neteja i desinfecció necessàries segons el protocol establert a aquest efecte.

Els equips de primers auxilis contindrà, a més de la farmaciola, un termòmetre preferiblement sense contacte. En tot cas, s'ha de garantir la desinfecció d'aquest abans i després del seu ús.

A5.2. Sospita de contagi d'una persona treballadora al seu domicili

Si el treballador o la treballadora detecta a casa que ell o ella té símptomes de la infecció per la COVID-19, no acudirà al centre de treball, ho notificarà a l'empresa

i trucarà al 902 079 079, 971 43 70 79 o 061 on l'indicaran les pautes a seguir. Aquesta informació es pot trobar a:

<http://www.caib.es/sites/coronavirus/es/portada/>

L'empresa ha d'informar el servei de prevenció d'aquesta situació.

Es recomana que els treballadors es prenguin la seva temperatura diàriament abans d'anar al lloc de treball.

No podran incorporar-se als seus llocs de treball els següents treballadors:

- a) Treballadors que en el moment de la reobertura de l'establiment estiguin en aïllament domiciliari per tenir diagnòstic de la COVID-19 o tinguin algun dels símptomes compatibles amb la COVID-19.
- b) Treballadors que, no tenint símptomes, es trobin en període de quarantena domiciliària per haver tingut contacte amb alguna persona amb símptomes o diagnosticada de la COVID-19.

El servei de prevenció actuarà d'acord amb el darrer procediment vigent d'actuació per a serveis de prevenció de riscos laborals contra l'exposició al SARS-CoV-2 establert pel Ministeri de Sanitat.

L'empresa haurà de valorar, i si és procedent, adoptar les mesures de neteja i desinfecció necessàries segons el protocol establert a aquest efecte.

A6. Persones treballadores especialment sensibles

Es consideren com a treballadors especialment sensibles, aquells inclosos en alguns dels grups de vulnerabilitat a la COVID-19, definits pel Ministeri de Sanitat, per presentar patologies cròniques, obesitat, embaràs o d'edat superior als seixanta anys.

L'empresari remetrà els treballadors que poguessin estar inclosos en alguns d'aquests grups de risc, al servei de prevenció per valorar la seva especial sensibilitat.

El servei de prevenció valorarà aquesta especial sensibilitat i proposarà les mesures preventives necessàries per minimitzar al màxim el risc d'exposició i protegir a les persones treballadores, en la seva qualitat d'especial sensibilitat. Després emetrà un informe amb les mesures de prevenció, adaptació i protecció a adoptar per l'empresa i es podrà determinar, si és procedent, la no aptitud temporal del treballador i la recomanació del seu aïllament preventiu.

El servei de prevenció actuarà d'acord amb el darrer procediment vigent d'actuació per a serveis de prevenció de riscos laborals contra l'exposició al SARS-CoV-2 establert pel Ministeri de Sanitat.

A7. Aspectes psicosocials de la tornada al treball

L'arribada de la COVID-19 ha suposat una ruptura abrupta a les nostres vides, generant algunes vegades emocions i sentiments que si es perduren en el temps de forma intensa, poden provocar ansietat i arribar a desestabilitzar-nos emocionalment, com és el cas de la por, la incertesa o la soledat. Però també ens brinda l'oportunitat de reflexionar sobre el que valorem en les nostres vides, ens ofereix nous aprenentatges oberts a la innovació i creativitat i, sobretot, cada dia ens emocionem amb la solidaritat i generositat de moltes persones.

L'article 14 de la Llei 31/95, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals especifica que l'empresariat haurà de garantir la seguretat i la salut dels treballadors i les treballadores al seu servei en tots els aspectes relacionats amb el treball, inclosos els aspectes psicosocials, i els serveis de prevenció, com gestors de prevenció i salut laboral, han d'oferir mecanismes i eines que minimitzin l'exposició a aquests riscos. Fer front als riscos psicosocials durant i després de la Covid-19 serà clau en la gestió de la prevenció.

Els següents consells volen servir de guia per ajudar a les persones treballadores i a l'empresariat a afrontar les emocions emergents i a saber com actuar en l'àmbit laboral i personal davant la COVID-19.

CONSELLS PER TREBALLADORS I TREBALLADORES:

- ✓ **POSEM LA POR A RETXA:** La por és una emoció adaptativa i positiva, que ens manté l'alerta i ens evita perills, encara que a vegades genera unes conductes que ens bloqueja i uns pensaments excessivament negatius. No hem de caure en bucle, hem d'intentar identificar quin és el pensament que ens ha fet generar aquesta por, hem de comprovar la veracitat contrastant-lo amb fons fidedignes i hem d'intentar canviar-lo per un altre que no ens generi l'ansietat de l'anterior. Si compartim les nostres preocupacions amb els altres, moltes vegades descobrirem punts de vista més racionals; el fet de compartir és de gran ajuda.
- ✓ **NO ESTAM TOTS SOLS:** Els nostres companys i companyes també estan en el centre de feina, podem parlar amb ells, compartir les nostres emocions i donar-nos suport mútuament. Les relacions interpersonals són de gran ajuda en els moments de por i incertesa.

- ✓ **TREBALLEM AMB PROTECCIÓ I SEGURETAT:** Hem d'assegurar-nos tenir tots els equips de protecció individual (EPIs) que ens pertoquin: màscara higiènica o quirúrgica, mampares de protecció, solució hidroalcohòlica, accés per rentar-nos bé les mans, etc., i que es respecti la distància mínima establerta.
- ✓ **COMPARTIM LA NOSTRA EXPERIÈNCIA:** Si hem patit la COVID-19, no tinguem por a compartir el que hem viscut i com ens hem sentit, és una forma de generar consciència sobre la malaltia, sense fomentar la por, sinó l'empatia. El rebuig, l'estigmatització i discriminació produeixen molt de patiment, pel que hem de reivindicar que la nostra organització estableixi estratègies i mesures per evitar que això ocorri.
- ✓ **POSEM EN CLAR TOTS ELS NOSTRES DUBTES:** La incertesa pot provocar ansietat, hem d'intentar trobar resposta a allò que desconexim i ens preocupa. Si és sobre el futur del nostre treball, parlem amb els/les nostres superiors, perquè ens expliquin francament com veuen la situació dels nostres llocs de feina. Si fem teletreball i no sabem que hem de fer o com dur-ho a terme les tasques, ho hem de comunicar i hem d'intentar solucionar-ho.
- ✓ **PLANIFIQUEM UNA RUTINA EN EL NOSTRE TREBALL:** És la millor manera de gestionar el nostre temps. Establir un patró regular d'hàbits fa que ens concentrem millor i ordena el que hem de fer en funció de la seva importància. I, sobretot, ens ajuda a centrar la nostra atenció en l'aquí i en l'ara. Els descansos han de servir-nos per connectar amb els nostres companys o les nostres companyes, per sentir que formem part d'un equip i ens hem d'alegrar per això.
- ✓ **TREBALLEM AMB METES A CURT TERMINI:** En una situació d'ansietat les nostres funcions cognitives es poden veure afectades. En aquests moments, és normal que ens falli l'atenció i la concentració, que tinguem manca de memòria o dificultat per planificar el treball. No hem d'exigir-nos el mateix que abans, ja el farem més a davant.
- ✓ **HEM DE FER EXERCICI FÍSIC:** Intentem anar i tornar caminant al treball, l'exercici físic ens fa molt de bé.
- ✓ **CERQUEM EL NOSTRE MOMENT DE RELAXACIÓ:** Per fer el que ens apassiona, el que ens interessa i que no tenim mai temps de fer.
- ✓ **INFORMACIÓ SÍ, PERÒ A DOSIS:** No hem d'angoixar-nos amb tota la informació que ens arriba per totes parts. És important revisar les fonts, que siguin fidedignes i dedicar-hi el temps just.
- ✓ **REIVINDIQUEM L'ALEGRIA I EL SENTIT DE L'HUMOR:** Els pensaments positius, l'alegria i el sentit de l'humor són una gran font de salut, la rialla és terapèutica. Hem de tenir un paper molt actiu per aconseguir un clima laboral positiu.

- ✓ **SIGUEM SOLIDARIS I SOLIDÀRIES:** Pensem que sempre hi ha persones que estan pitjor que nosaltres. És el moment d'aportar el nostre granet d'arena a aquesta situació. Reforçarà els nostres valors i ens donarà molta energia positiva.

CONSELLS PER L'EMPRESARIAT:

- ✓ **ARA LA COMUNICACIÓ ÉS MÉS IMPORTANT QUE MAI:** És el moment d'emprar aquesta eina tan valuosa. La informació clara i ben transmesa fa que minvi el risc psicosocial. En aquests moments d'alta sensibilitat, les persones treballadores i l'empresariat han d'establir una aliança comunicativa basada en la confiança, amb uns canals comunicatius fàcils i accessibles, en els que no hi hagi males interpretacions, notícies falses, rumors, etc.
- ✓ **DONEM CONFIANÇA:** Hem de parlar clar sobre la situació que viu l'empresa, sobre els contractes i sous, perquè els treballadors i treballadores puguin realitzar el seu procés i gestions, en el cas que els canvis els afecti. És el moment d'oferir reducció de jornada, conciliació de la vida familiar, ja que molts treballadors/res tindran familiars a qui cuidar per la infecció. Aquestes mesures farà que augmenti la seva confiança i el grau de motivació i compromís amb l'empresa.
- ✓ **FACILITEM ESPAIS PER COMPARTIR EMOCIONS I PRESTAR-NOS SUPORT:** Compartir dubtes, preocupacions, així com èxits ens ajuda a enfrontar-nos a la situació, a tenir uns altres punts de vista i reduir els riscos psicosocials.
- ✓ **ORGANITZEM NOVES PAUTES DE TREBALL PER EVITAR CONTAGIS:** El treball per torns pot ajudar-nos que es compleixin les recomanacions sanitàries en un mateix centre de treball. És important que els treballadors/res participin en les decisions que els afecta directament.
- ✓ **EN MOLTS CASOS EL TELETREBALL HA ARRIBAT PER QUEDAR:** Sempre que es pugui cal fomentar i facilitar el teletreball. Cada empresa haurà d'adaptar-lo a les seves necessitats, el que ens exigirà aprendre noves formes de comunicar-nos per aconseguir els nostres objectius de la forma més eficaç i eficient possible. Se'ns presenta un nou i important repte, seguir motivant als nostres col·laboradors en la distància, la qual cosa implicarà no perdre el contacte amb ells o elles, aclarir tots els dubtes, que tinguin molt clar el treball que han de realitzar i rebir el nostre suport i reforç.
- ✓ **REVISEM I AJUSTEM LA NOSTRA PROGRAMACIÓ I OBJECTIUS A LA NOVA REALITAT:** adaptant-nos als canvis continus i comptant amb el suport i ajuda dels nostres treballadors/res en tot moment.
- ✓ **OBRIM LA NOSTRA MENT A NOVES OPORTUNITATS:** És moment per descobrir i valorar noves oportunitats, nous procediments que poden fer a l'empresa més

forta i competent. La creativitat i innovació seran els nostres grans aliats en aquests moments.

- ✓ **FACILITEM TOT EL SUPORT PSICOLÒGIC A QUI EL NECESSITI:** Les empreses amb capacitat i recursos haurien de posar a disposició dels treballadors o les treballadores, especialistes que els ajudin o les ajudin a superar la situació. Actualment, particulars, empreses de l'àmbit social, institucions públiques, col·legis oficials han posat a disposició els seus recursos terapèutics per ajudar a suportar aquests moments. Hem de fer-los arribar aquesta informació i facilitar-los l'accés als recursos que necessitin. Al final d'aquest document trobareu enllaços on podeu consultar-los.
- ✓ **L'EMPATIA, EL MILLOR ALIAT DAVANT EL DOL:** Siguem empàtics, i en la mesura de totes les nostres possibilitats, hem d'oferir als treballadors/res el que necessitin: adaptació del lloc de feina, recol·locació, dies de permís, suport psicològic. I el més important, que sàpiguen que no estan sols, que pot comptar amb nosaltres.
- ✓ **NO ENS CANSEM DE DONAR LES GRÀCIES:** En la mesura que es pugui, cal dissenyar sistemes de compensació i recompensa pel seu esforç i dedicació. Les nostres empreses i organitzacions no són res sense els nostres treballadors i treballadores. És el moment d'expressar-los el nostre agraïment, de demostrar-los que la nostra feina de lideratge consisteix a posar-nos al seu servei, creant entorns laborals on puguin desenvolupar el millor de si mateixos.

Es pot consultar el següent enllaç, per a més informació:

https://www.caib.es/sites/ibassal/es/aspectes_psicosocials/

A8. Protocols d'actuació a les empreses

Es desenvoluparà un protocol general amb les mesures a implantar amb relació a la prevenció de la COVID-19. Aquest protocol se sotmetrà a consulta i participació del Comitè de seguretat i salut laboral o dels delegats i delegades de prevenció i altres fórmules d'informació als treballadors legalment establertes. En aquest sentit, aquest document estableix les condicions mínimes a garantir, sense perjudici que cada empresa prengui altres mesures que incrementin el nivell de protecció.

Les mesures, si escau, s'establiran individualment per a cada secció dels establiments i locals destinats a l'activitat de comerç o de prestació de serveis, principalment perquè hi ha moltes mesures, com el manteniment de les distàncies de seguretat, que depenen de les característiques dels espais de treball, la revisió de la planificació de les tasques que tenen actualment i els

mitjans amb què compta l'establiment. Per a l'elaboració d'aquests protocols es tindrà en compte l'assessorament dels serveis de prevenció de riscos laborals.

Es realitzarà la corresponent coordinació d'activitats empresarials, per garantir la protecció de tots els treballadors, s'ha de tenir en compte tant els riscos del personal propi present en el lloc de treball, treballadors d'empreses externes, i si escau, els autònoms.

Es registrarà diàriament el nom i llinatges, dia, hora d'entrada i sortida de tot el personal treballador que accedeix a l'establiment, incloent-hi el control de visites o persones que hi accedeixen puntualment com a proveïdors o comercials, en aquests darrers casos es registrarà, també, el nom de l'empresa. Com a registre del personal de l'establiment es pot emprar el que ja es va realitzant a conseqüència de l'entrada en vigor del Reial decret llei 8/2019, de 8 de març, de mesures urgents de protecció social i de lluita contra la precarietat laboral en la jornada de treball. Els clients que accedeixin a l'establiment queden exclosos d'aquest control.

Aquesta informació és molt important no només per tal que no entrin persones no autoritzades, sinó també perquè si hi ha un contagi o similar, hem de ser capaços de proporcionar la informació immediatament a les autoritats sanitàries. El protocol ha d'especificar com s'organitza el registre i la persona o persones responsables d'aquest.

A9. Decàleg de mesures preventives per a les persones treballadores

1. Si vostè viu o ha viscut amb una persona que ha contret la infecció per coronavirus o si detecta a casa els símptomes respiratoris típics d'aquesta malaltia: tos, dificultat respiratòria, o febre, no acudirà al centre de treball, ho notificarà a l'empresa i trucarà al 902 079 079, 971 43 70 79 o 061 on l'indicaran les pautes a seguir. Es recomana no sortir del domicili, adoptar un aïllament preventiu, i si conviu amb altra gent i comparteix zones comunes s'ha de posar una mascareta quirúrgica.
2. A la feina compleixi els protocols i les recomanacions preventives establertes a l'empresa.
3. No és obligatori l'ús de la mascareta en els centres de treball, tant si són de titularitat pública com privada, si es pot garantir la distància interpersonal d'1,5 metres entre els treballadors, durant la realització de les tasques, a les sales de reunions, vestidors i lavabos. Si no pot mantenir aquesta distància, dugui una mascareta com a protecció.
4. Se seguirà la norma de l'etiqueta respiratòria: Es cobrirà el nas i la boca amb la cara interior del colze o amb un mocador d'un sol ús en tossir i esternudar, i a

continuació es llançarà a un contenidor o paperera preferentment amb tapa d'accionament no manual.

5. S'ha de rentar les mans amb freqüència en les àrees habilitades per aquest propòsit, és important ensabonar-se les mans amb aigua calenta, fregant-les durant almenys 40 segons.
6. Es rentaran sempre després d'esternudar, tossir o tocar la cara a l'inici i a la finalització de la jornada, entre diferents tasques, abans i després d'haver menjat, fumats o dels descansos; després d'haver anat al bany i d'haver tocat residus i després de la retirada dels guants de protecció. També es rentaran les mans després d'haver tocat diferents objectes que poden estar contaminants: claus, teclats o després d'haver tingut un contacte proper amb algú que presenti símptomes de contagi.
7. Si durant el transcurs de les seves tasques no disposa d'un rentamans fàcilment accessible, utilitzi solució hidroalcohòlica. Per assolir l'efecte adequat de desinfecció, les mans no poden estar brutes quan s'aplica la solució.
8. Segueixi les instruccions d'ús de col·locació dels EPIs i/o mascareta i de la retirada i eliminació de manera higiènica.
9. Eviti en tot moment tocar-se la cara amb les mans, especialment els ulls, la boca i el nas, fins i tot si vostè està utilitzant els seus guants.
10. Eviti dur els cabells amollats, millor dugui'ls recollits.
11. Eviti compartir objectes i material d'escriptori amb altres treballadors o clients. Si no és el cas, desinfecti's les mans després de l'intercanvi.
12. Prengui mesures extremes de neteja per a les eines que maneja, especialment si són utilitzades per diverses persones. És preferible que les eines siguin d'ús individual.
13. Si les circumstàncies exigissin la utilització d'uns guants de protecció per diverses persones, s'adoptaran les mesures necessàries perquè això no origini cap problema de salut o d'higiene als diferents usuaris. Es recomana que es posi abans uns guants de làtex o nitril, segons les al·lèrgies, per a la realització de la seva activitat.

MESURES ORGANITZATIVES, DE PREVENCIÓ I PROTECCIÓ, ESPECÍFIQUES PER L'ACTIVITAT

B1. Mesures en matèria d'aforament i distància de seguretat

Els establiments i locals destinats a l'activitat de comerç i de prestació de serveis que, amb independència de la seva superfície útil d'exposició i venda, obrin al públic han de complir, tots els requisits següents:

- 1) Que es redueixi al setanta-cinc per cent l'aforament total als establiments i locals. En el cas d'establiments distribuïts en diverses plantes, la presència de clients a cadascuna d'elles haurà de guardar aquesta mateixa proporció.
- 2) En qualsevol cas, s'haurà de garantir una distància mínima d'un metre i mig entre clients. En els establiments i locals en els quals no sigui possible mantenir aquesta distància, es permetrà únicament la permanència d'un client dins del local.
- 3) S'ha de mantenir un horari d'atenció amb servei prioritari per persones majors de seixanta-cinc anys, persones amb discapacitat i per persones cuidadores.

No obstant això, el que es disposa al paràgraf 1) anterior no és d'aplicació als establiments comercials d'alimentació, begudes, productes i béns de primera necessitat, establiments farmacèutics, serveis mèdics o sanitaris, òptiques, productes ortopèdics, productes higiènics, perruqueries, premsa i papereria, combustible per a l'automoció, estancs, equips tecnològics i de telecomunicacions, aliments per animals de companyia, comerç per internet, telefònic o correspondència, bugaderies i tintoreries, sense perjudici de la necessitat de complir les mesures generals d'higiene i protecció.

Sempre que sigui possible, s'ha de fomentar la continuïtat del teletreball per a aquells treballadors que puguin realitzar la seva activitat laboral a distància.

L'empresa ha d'aplicar protocols de reincorporació presencial a l'activitat laboral, sempre d'acord amb la normativa laboral i de prevenció de riscos laborals, que han d'incloure mesures i recomanacions sobre l'ús dels equips de protecció adequats al nivell de risc, la descripció de les mesures de seguretat a aplicar, la regulació del retorn al treball amb horari escalonat per al personal, sempre que això sigui possible, així com la conciliació de la vida laboral i familiar.

Els establiments, les instal·lacions i els locals han d'exposar al públic la capacitat màxima, que ha d'incloure els treballadors, i assegurar que aquesta capacitat i la distància interpersonal es respecten. Així mateix, s'ha d'exposar al públic l'horari

d'obertura, l'obligatorietat d'observar la distància mínima interpersonal i l'obligatorietat d'usar la mascareta, si escau.

Han d'instaurar sistemes que permetin el recompte i control de l'aforament, de manera que aquest no sigui superat en cap moment, l'aforament inclourà als treballadors.

Quan l'ús dels lavabos, estigui permès per clients, visitants o usuaris, la seva ocupació màxima serà d'una persona per espais de fins a quatre metres quadrats, excepte en aquells supòsits de persones que puguin necessitar assistència, en aquest cas també es permetrà la utilització pel seu acompanyant. Per a banys de més de quatre metres quadrats que compten amb més d'una cabina o urinari, l'ocupació màxima serà del cinquanta per cent del nombre de cabines i urinaris que tingui l'estada i s'ha de mantenir durant el seu ús una distància de seguretat d'un metre i mig.

Quan hi hagi ascensor, el seu ús s'ha de limitar al mínim imprescindible i s'han d'utilitzar preferentment les escales. Quan sigui necessari utilitzar-los, l'ocupació màxima dels mateixos ha de ser d'una persona. Es permet la utilització conjunta en el cas que els ocupants siguin convivents, sigui possible garantir la separació d'un metre i mig entre ells, o bé, tots utilitzin mascareta i, en els casos de persones que poden requerir assistència, en els quals es permet la utilització conjunta.

Quan disposin d'aparcaments propis, s'ha d'establir un control d'accessos per a un millor seguiment de les normes d'aforament. En la mesura que sigui possible, les portes que es trobin en el recorregut entre l'aparcament i l'accés a l'establiment o local han de disposar de sistemes automàtics d'obertura o romandre obertes per evitar la manipulació dels mecanismes d'obertura.

En cas necessari, es poden utilitzar barreres o sistemes de senyalització equivalents per a un millor control dels accessos i gestió de les persones a efectes d'evitar qualsevol aglomeració.

En qualsevol cas, la senyalització de recorreguts obligatoris i independents, o altres mesures que s'estableixin s'ha de dur a terme tenint en compte el compliment de les condicions d'evacuació exigibles en la normativa aplicable.

Amb relació a la distància de seguretat:

S'ha de donar compliment a la mesura de manteniment de la distància de seguretat interpersonal establerta pel Reial Decret-Llei 21/2020, de 9 de juny, de mesures urgents de prevenció, contenció i coordinació per fer front a la crisi sanitària ocasionada per la COVID-19 de, com a mínim, un metre i mig o, si no pot ser, mesures alternatives de protecció física com és l'ús de la mascareta adequada i adopció de l'etiqueta respiratòria.

Sense perjudici de l'adopció de les necessàries mesures de protecció col·lectiva i individual, és responsabilitat de la persona titular de l'activitat econòmica o de la persona en qui aquesta delegui, evitar el risc de coincidència massiva de persones, i per aquest motiu els centres hauran d'adoptar les mesures preventives de distanciament personal que calguin per evitar la concurrència de persones treballadores o no en la realització de la feina.

Es considera que hi ha risc de coincidència massiva de persones quan no hi hagi expectatives raonables que es respectin les distàncies mínimes de seguretat, particularment en les entrades i sortides a la feina, tenint en compte tant la probabilitat de coincidència massiva de les persones treballadores com l'afluència d'altres persones que sigui previsible o periòdica.

Per aquest motiu, resulta necessari que s'identifiquin els punts crítics presents als establiments, amb relació a l'organització de la circulació de persones i la distribució d'espais que calgui per a mantenir el distanciament, aquesta tasca es realitzarà amb l'assessorament del servei de prevenció.

Les accions comercials o de promoció que realitzin, han d'estar acompanyades de mesures destinades a assegurar que no es generen aglomeracions que impedeixin el manteniment de la distància de seguretat o el compliment dels límits d'aforament, en tal cas, cal adoptar les mesures adequades per tal d'evitar-les, inclòs el cessament immediat de les esmentades accions comercials o de promoció si resultés necessari.

Així mateix, les mesures de distanciament s'han de complir, als vestidors, taquilles i lavabos dels treballadors, així com en les àrees de descans, menjadors, cuines i qualsevol altra zona d'ús comú.

S'ha de recordar que quan la naturalesa de l'activitat ho permeti, s'ha de mantenir, també, la corresponent distància interpersonal amb tercers.

B2. Mesures de protecció col·lectiva i senyalització

En el cas de prestar serveis que no permetin el manteniment de la distància de seguretat interpersonal, s'haurà d'utilitzar l'equip de protecció col·lectiva o individual adequat al nivell de risc que assegurï la protecció de les persones treballadores, d'acord amb les recomanacions dels serveis de prevenció de riscos laborals.

En aquest sentit, es poden adoptar diverses mesures de protecció col·lectiva i senyalització, com ara:

- ✓ Modificar la circulació de les persones a la instal·lació amb l'objecte de mantenir la distància de seguretat d'accés a l'establiment, vestidors, menjadors, etc. Per això, es recomana, utilitzar portes separades per

l'entrada i sortida dels espais, establir el recorregut d'entrada i sortida per dirigir el flux de persones, senyalitzar amb marques a terra la circulació i el distanciament, la supervisió i control mitjançant la designació de persones formades al respecte, etc.

- ✓ Modificar la disposició dels llocs de treball, l'organització dels torns i la resta de condicions de treball existents en el centre en la mesura necessària, per garantir la possibilitat de mantenir la distància de seguretat interpersonal d'un metre i mig entre els treballadors.
- ✓ Adoptar a les zones d'atenció al públic o als treballadors d'un sistema que garanteixi la permanència, en un mateix moment, d'una única persona per cada treballador, es poden habilitar zones d'espera a l'interior dels espais.
- ✓ On sigui possible l'atenció personalitzada de més d'una persona al mateix temps per diversos treballadors, haurà d'assenyalar-se de manera clara la distància de seguretat interpersonal.
- ✓ Establir mesures organitzatives d'atenció al públic com l'atenció amb servei prioritari per a majors de seixanta-cinc anys.
- ✓ Instal·lar barreres físiques, com per exemple, mampares de protecció, acordonament, balises, o altres elements físics de fàcil neteja i desinfecció, a les zones de cobrament de caixa i atenció al públic.
- ✓ Col·locar cartells informatius amb les mesures de distanciament i higiene.
- ✓ Establir mesures organitzatives a les hores de descans/menjar, vestuaris, per tal d'evitar la concurrència de persones.

B3. Mesures de neteja i desinfecció

La persona titular de l'activitat econòmica o la que dirigeix el centre o entitat és responsable que s'adoptin les mesures de neteja i desinfecció adequades a les característiques i intensitat d'ús dels espais.

Els establiments i locals han de realitzar, almenys dues vegades al dia, una neteja i desinfecció de les instal·lacions, amb especial atenció a les superfícies de contacte més freqüents com a poms de portes, taulells, mobles, passamans, màquines dispensadores, sòls, telèfons, penjadors, carros i cistelles, aixetes, i altres elements de similars característiques, conforme a les pautes següents:

- a. Una de les neteges s'ha de realitzar en finalitzar el dia, o bé abans de la represa de l'activitat l'endemà.
- b. S'utilitzaran desinfectants com dilucions de lleixiu (1:50) acabada de preparar o qualsevol dels desinfectants amb activitat viricida que es troben al mercat i

que han estat autoritzats i registrats pel Ministeri de Sanitat. En l'ús d'aquest producte es respectaran les indicacions de l'etiqueta.

Cal recordar que aquesta dilució correspon a la proporció de 20 ml de lleixiu apte per a la desinfecció d'aigua de beguda i afegir aigua potable fins a un litre, per fer la dilució no s'ha d'emprar aigua calenta.

- c. Després de cada neteja i desinfecció, els materials emprats i els equips de protecció individual utilitzats s'higienitzaran i desinfectaran, amb l'excepció dels que no siguin reutilitzables, que s'han de rebutjar de manera segura i procedir posteriorment a la rentada de mans.
- d. Per a aquesta neteja es pot realitzar, al llarg de la jornada i preferentment al migdia, una pausa a l'horari de l'obertura dedicada a tasques de manteniment, neteja i reposició.

Es recomana fer les tasques de neteja, seguint les instruccions rebudes a la formació i utilitzant els equips de protecció individual segons les recomanacions del servei de prevenció.

Les mesures de neteja s'estendran també, a les zones privades dels treballadors, especialment si hi ha més d'un treballador, com ara vestuaris, taquilles, cuines i àrees de descans.

S'ha de reforçar la neteja i desinfecció dels banys dels treballadors així com quan l'ús dels lavabos estigui permès per clients, visitants o usuaris, s'ha de garantir sempre l'estat de salubritat i higiene i mantenir un registre de les actuacions de neteges i desinfeccions realitzades.

Quan hi hagi llocs de treball compartits per més d'un treballador, es realitzarà la neteja i desinfecció del lloc després de la finalització de cada ús, amb especial atenció al mobiliari i altres elements susceptibles de manipulació, com taquilles, poms de portes, lavabos, etc.

Així mateix, es realitzarà una neteja i desinfecció dels llocs de treball en cada canvi de torn, amb especial atenció a taulells, mampares, teclats, terminals de pagament, pantalles tàctils, eines de treball i altres elements susceptibles de manipulació, prestant especial atenció a aquells utilitzats per més d'un treballador.

En cas que s'utilitzin uniformes o roba de treball, es procedirà a la rentada i desinfecció regular d'aquests, segon el procediment habitual.

S'adoptaran les precaucions adients d'higienització a la manipulació de documents, albarans, factures, etc.

El fitxatge amb empremta dactilar serà substituït per qualsevol altre sistema de control horari que permeti garantir les mesures higièniques adequades per a la protecció de la salut i la seguretat dels treballadors, o bé s'haurà de desinfectar

el dispositiu de fixatge abans i després de cada ús, advertint als treballadors d'aquesta mesura.

L'ús d'electrodomèstics comuns (cafeteres, microones, bullidors d'aigua, etc.) es mantindran higienitzats després de cada ús.

En el cas de disposar d'equipament de venda automàtica, màquines de «vending» o bé fonts de subministrament d'aigua per beure, el titular de les mateixes haurà d'assegurar el compliment de les mesures d'higiene i desinfecció de les màquines, així com informar els usuaris del seu correcte ús mitjançant la instal·lació de cartells informatius.

S'ha de fomentar el pagament amb targeta o altres mitjans que no suposin contacte físic entre dispositius, evitant, en la mesura que sigui possible, l'ús de diners en efectiu. S'ha de netejar i desinfectar el datàfon després de cada ús, així com el TPV si l'empleat que l'utilitza no és sempre el mateix.

S'han de realitzar tasques de ventilació periòdica en les instal·lacions, incloent-hi mitjans de transport, com a mínim, de forma diària i durant el temps necessari per permetre la renovació de l'aire.

Amb relació als sistemes de ventilació i climatització mecànica a edificis i locals per a la prevenció de la propagació del SARS-CoV-2, aquests han de garantir que la renovació d'aire per ocupant sigui com a mínim de 12,5 l/s, que la renovació de l'aire es faci amb captació de l'exterior, no es permet l'ús exclusiu de recirculació de l'aire. També, s'haurà de reforçar la neteja i el manteniment dels filtres d'aire dels circuits. Es recomanen temps d'operació perllongats, s'han de canviar els temporitzadors del sistema per iniciar la ventilació a velocitat nominal almanco dues hores abans i després del temps d'ús de l'edifici. Es recomana mantenir la ventilació encesa 24 hores, amb nivells de ventilació reduïts quan no hi ha presència de persones, però no apagada. Cal canviar la recirculació de l'aire a 100 % aire exterior. S'haurà de reforçar la neteja i el manteniment dels filtres d'aire dels circuits i optar per equips amb filtres amb demostrada eficàcia com a barrera de partícules víriques es recomana mantenir la climatització a una temperatura entre 23-26 °C. Es recomana revisar els recuperadors de calor, el sistema d'extracció dels banys i incrementar la ventilació natural encara que es disposi de ventilació mecànica.

També tenen molta importància les tasques de manteniment preventiu i correctiu dels equips que s'ha de realitzar prèviament a l'obertura de l'edifici o local.

Es pot consultar el document amb les recomanacions d'operació i manteniment dels sistemes de climatització i ventilació d'edificis i locals per a la prevenció de la propagació del SARS-CoV-2, emès pel Ministeri de Sanitat, al següent enllaç:

https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCoV-China/documentos/Recomendaciones_de_operacion_y_mantenimiento.pdf

En tot moment es disposarà de productes desinfectants adequats i efectius, d'acord amb les seves respectives fitxes de seguretat. Es podrà consultar la llista de viricides autoritzats a Espanya per a ús mediambiental, indústria alimentària i higiene humana publicada pel Ministeri de Sanitat al següent enllaç:

https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCoV-China/documentos/Listado_virucidas.pdf

Se seguiran les formes d'ús autoritzades, per això, s'ha de llegir detingudament l'etiqueta abans d'emprar-ho amb la finalitat de revisar la concentració necessària, el temps de contacte, el mètode d'aplicació i, si escau el període de seguretat.

Per tenir la informació oficial sobre els mètodes d'utilització dels productes biocides es pot consultar:

<https://www.mscbs.gob.es/ciudadanos/productos.do?tipo=plaguicidas>

Les tasques de neteja es realitzaran utilitzant l'equip de protecció adequat al nivell de risc que asseguri la protecció del treballador, segons les recomanacions del servei de prevenció.

Com a mínim, es recomana fer ús de guants de vinil/acrilonitril i en cas d'usar guants de làtex que sigui sobre un guant de cotó.

En el cas de les tasques de neteja en zones amb presència de casos afectats per la COVID-19 o en període d'aïllament preventiu, la persona treballadora ha d'utilitzar equipament de protecció individual establert per a aquest cas, específicament, ulleres de protecció ocular, guants, mascareta FFP2 o FFP3 i, bata o davantal. Aquest equipament ha de ser d'un sol ús i la seva col·locació i retirada s'ha de fer d'acord amb el protocol que el servei de prevenció de riscos laborals haurà realitzat. Si hi ha més d'una dependència amb possibles casos, es recomana canviar l'equip de protecció individual per a cada una d'elles.

Es pot consultar més informació als següents enllaços:

https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCoV-China/documentos/Recomendaciones_mascarillas_ambito_comunitario.pdf

https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCoV-China/documentos/Documento_Control_Infeccion.pdf

La desinfecció en aquests casos, l'ha de fer una empresa inscrita al Registre Oficial d'Establiments i Serveis Biocides, es disposa de la informació oficial al següent enllaç:

<https://www.caib.es/sites/salutambiental/ca/mallorca-33681/>

Amb relació al temps de permanència del SARS-CoV-2 als diferents materials es pot consultar la informació científica tècnica del Ministeri de Sanitat al següent enllaç:

<https://www.mscbs.gob.es/va/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCov-China/documentos.htm>

I d'acord amb el document «Cleaning and disinfection of environmental surfaces in the context of COVID-19», publicat per l'OMS, en aquests moments els temps establerts són els següents:

- Paper i cel·lulosa: 3 hores
- Cartó: 1 dia
- Fusta: 1-2 dies
- Vidre: 1-2 dies
- Plàstic: Més de 4 dies
- Acer inoxidable: Més de 4 dies
- Roba: 1 dia
- Coure: 4 hores
- Mascareta quirúrgica: Més de 7 dies

B4. Mesures de protecció individual

Quan no es pugui garantir, la distància de seguretat interpersonal d'aproximadament un metre i mig, s'ha d'assegurar que els treballadors disposin d'equips de protecció individual adequats al nivell de risc. En aquest cas, totes les persones treballadores han d'estar formades i informades de l'ús correcte dels equips de protecció.

S'ha d'assegurar que tots els treballadors tan propis com els treballadors d'empreses que prestin serveis en l'establiment, sigui amb caràcter habitual o de manera puntual, tinguin permanentment a la seva disposició un lavabo amb aigua corrent, sabó i paper d'assecat per la rentada de mans. Es desaconsellen els assecadors de mans per aire, ja que afavoreixen la formació d'aerosols i disseminació de microorganismes i també els mitjans d'assecamment de mans reutilitzables.

Es rentaran després d'esternudar, tossir o tocar la cara, a l'inici i a la finalització de la jornada, entre diferents tasques, abans i després d'haver menjat, fumats o dels descansos. A més de després d'haver anat al bany, haver tocat residus, o

després d'haver tocat diferents objectes que poden estar contaminants: claus, teclats, etc. També després d'haver tingut un contacte proper amb algú que presenti símptomes de contagi.

Al següent enllaç s'indiquen les passes a seguir per a una correcta higiene de les mans:

https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCoV-China/img/PosterA5_HigieneManos.jpg

A més, s'haurien de promoure determinats hàbits de manipulació per no accionar dispositius d'ús col·lectiu directament amb les mans, com poden ser tiradors, aixetes, interruptors o manetes recomanant emprar el colze o si es fa amb les mans, emprar un paper de cel·lulosa que es llançaria després de forma higiènica a un contenidor amb tapa.

En els llocs de treball on no sigui possible realitzar la rentada de mans amb freqüència, per al rendiment de la tasca, hauran d'estar equipats i disposar de gels o solucions hidroalcohòlics o desinfectants, situats en llocs estratègics i sempre a l'entrada de l'establiment a disposició de treballadors i clients, amb activitat viricida autoritzats i registrats pel Ministeri de Sanitat per a la desinfecció de mans.

Convé rentar-se les mans abans de l'aplicació dels desinfectants, ja que l'efecte desitjat s'aconsegueix si les superfícies a netejar no estan brutes, per això s'han de rentar sovint les mans ensabonant-les amb aigua calenta i fregant-les de 40 a 60 segons.

El funcionament de dispensadors de sabó, solució desinfectant, paper d'un sol ús, lavabos, aixetes i papereres es revisarà diàriament i l'equip que tingui defectes serà reparat o substituït. Es reposarà el paper d'assecament, sabó i gel hidroalcohòlic freqüentment i es recomana que es dugui un registre diari de totes aquestes accions.

Segons les Resolucions publicades al BOIB núm. 123 de dia 13 de juliol de 2020 i al BOIB núm. 131 de dia 25 de juliol de 2020 per les quals es modifica el punt 2 de l'apartat I de l'annex 1 de l'Acord del Consell de Govern de les Illes Balears de 19 de juny de 2020, pel qual s'aprova el Pla de Mesures Excepcionals de Prevenció, Contenció i Coordinació per Fer Front a la Crisi Sanitària Ocasionalada per la COVID19, una vegada superada la fase 3 del Pla per a la Transició cap a una Nova Normalitat:

1. És obligatori complir en tot moment la mesura de manteniment de la distància de seguretat interpersonal com a mínim d'un metre i mig entre persones no convivents. Quan això no es pugui assegurar és obligatòria l'adopció de mesures alternatives de protecció física amb ús de mascareta adequada i etiqueta respiratòria, d'acord amb el que estableix el Reial decret

Llei 21/2020, de 9 de juny, de mesures urgents de prevenció, contenció i coordinació per fer front a la crisi sanitària ocasionada per la COVID-19.

2. No obstant el que disposa el paràgraf anterior, les persones de més de sis anys han de dur mascareta en tot moment, tant per la via pública o en espais a l'aire lliure com també en espais tancats d'ús públic o a les zones d'atenció al públic d'edificis, tant de titularitat pública com privada, quan es pugui concórrer en el mateix espai amb altres persones no convivents, amb les excepcions que s'assenyalen en els paràgrafs següents, així com en els supòsits que preveu l'article 6.2 del Reial Decret Llei 21/2020, de 9 de juny, de mesures urgents de prevenció, contenció i coordinació per fer front a la crisi sanitària ocasionada per la COVID-19. A més, és obligatori l'ús adequat de la mascareta, és a dir, ha de cobrir des de part de l'envà nasal fins a la barbata inclosa.
3. No és obligatori l'ús de mascareta en els centres de treball, tant si són de titularitat pública com privada, si es pot garantir la distància interpersonal d'un metre i mig entre els treballadors.
4. Així mateix, de conformitat amb l'article 6.2 del Reial decret Llei esmentat, l'obligació de l'ús de la mascareta que preveuen els paràgrafs anteriors no és exigible a les persones que presentin algun tipus de malaltia o dificultat respiratòria que es pugui veure agreujada per l'ús de la mascareta o que, per la seva situació de discapacitat o dependència, no disposin d'autonomia per llevar-se la mascareta, o bé presentin alteracions de conducta que en facin inviable la utilització. Aquestes circumstàncies es poden acreditar mitjançant una declaració responsable signada per la persona que pateix aquestes patologies o els seus representants legals, formulada en els termes i sotmesa a les exigències del que disposa l'article 69.1 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques. Tampoc no és exigible en els supòsits de força major o situació de necessitat, o quan per la mateixa naturalesa de les activitats l'ús de la mascareta hi sigui incompatible d'acord amb les indicacions de les autoritats sanitàries.
5. El tipus de mascareta que s'ha d'utilitzar no ha d'estar proveïda de vàlvula exhalatòria, excepte en els usos professionals per als quals aquest tipus de mascareta pot estar recomanada.

Aquesta obligació està justificada no només per l'alta transmissibilitat del virus, sinó també per la capacitat que han demostrat les mascaretes per bloquejar l'emissió de gotes infectades, molt important quan no és possible mantenir la distància de seguretat.

S'entén complerta l'obligació a què es refereix l'apartat anterior mitjançant l'ús de qualsevol tipus de mascareta, preferentment higiènica, que cobreixi el nas i la boca.

En l'àmbit laboral, si el servei de prevenció de riscos laborals, després d'haver realitzat l'avaluació de riscos i indicar les mesures de prevenció organitzatives i col·lectives necessàries per protegir les persones treballadores, considera que ha de complementar-les amb la utilització de la mascareta, podrà recomanar l'ús de les més adequades i específiques a cada situació (higiènica, quirúrgica o EPI) en funció del nivell de risc i tipus de tasca.

En general no es recomana l'ús de mascareta quan no es donen els principis bàsics perquè tingui un efecte protector: bon encaix amb l'estructura facial, bona tolerància per part de l'usuari (respirabilitat adequada) i adopció de les precaucions d'ús correcte.

Tampoc es recomana l'ús de mascareta a les situacions en què una persona es trobi sola i sense probabilitat de tenir contacte amb altres persones.

La mascareta higiènica és un tipus de protecció respiratòria d'acord amb les següents especificacions:

- *Especificació UNE 0064-1:2020, Mascaretes higièniques no reutilitzables. Requeriments de materials, disseny, confecció, marcat i ús. Part: 1 Per a ús en adults.*
- *Especificació UNE 0065:2020, Mascaretes higièniques reutilitzables per a adults i infants.*

En cas de determinar, el servei de prevenció de riscos laborals, la necessitat de protecció de les mans amb guants, es lliuraran als treballadors per al compliment de les seves tasques de treball. No s'ha d'oblidar que després de la retirada dels guants s'ha de realitzar el rentat de les mans.

Tots els establiments hauran de disposar de papereres, situades a llocs estratègics per tal de facilitar el seu ús, preferiblement amb tapa i d'accionament a pedal, en els quals poder dipositar mocadors de paper i qualsevol altre material d'un sol ús. Estaran situades als lavabos de personal i també, com a reforç, en determinades zones de l'establiment per a l'ús del personal i clients. Aquestes papereres han de ser netejades i desinfectades amb freqüència, almenys una vegada al dia i el seu contingut s'eliminarà mitjançant bosses amb tancament hermètic.

Recomanacions per la col·locació i retirada de la mascareta:

1. Les mascaretes quirúrgiques no s'han d'usar de l'inrevés en cap cas.
2. Cap tipus de mascareta s'ha de dur al coll o al front.
3. L'ús de mascareta haurà d'anar sempre associat al seguiment estricte de les mesures generals d'higiene descrites a aquestes recomanacions

4. Abans de posar-se la mascareta cal rentar-se bé les mans amb aigua i sabó o amb una solució hidroalcohòlica.
5. S'ha de cobrir la boca i el nas amb la mascareta i evitar que hi hagi buits entre la cara i la mascareta.
6. Evitar tocar la mascareta amb les mans mentre es porta posada i si es fa rentar-se bé les mans amb aigua i sabó o amb una solució hidroalcohòlica.
7. Rebutjar la mascareta quan estigui humida i evitar reutilitzar les mascaretes d'un sol ús. Les màscares quirúrgiques són d'un sol ús.
8. Per qüestions de comoditat i higiene, es recomana no fer servir la mascareta per un temps superior a 4 h. En cas que s'humitegi o deteriori per l'ús, es recomana substituir-la per una altra.
9. En cas de ser imprescindible realitzar de manera molt puntual un ús intermitent de la mascareta, s'ha d'extremar la higiene de mans en llevar-la i posar-la, i s'ha d'emmagatzemar en un recipient o bossa de paper nets, col·locant-la de manera que no es contamini la part interior que estarà en contacte amb la cara.
10. Treure la mascareta per la part de darrere, sense tocar la part frontal ni la part interior que està en contacte amb la cara, rebutjar-la en un contenidor tancat i rentar-se les mans amb aigua i sabó o amb una solució amb base alcohòlica.
11. En el cas de mascaretes higièniques reutilitzables, aquestes s'han de rentar d'acord amb les instruccions de fabricant.
12. Mantenir la distància de seguretat interpersonal i fer el rentat de mans amb aigua i sabó o la desinfecció amb solució hidroalcohòlica són de gran importància.

B5. Altres mesures específiques

B5.1. Especificacions aplicables a proveïdors i empreses de manteniment externes

Es realitzarà la corresponent coordinació d'activitats empresarials, per garantir la protecció de tots els treballadors, tenint en compte tant els riscos del personal propi, del personal subcontractat present en el lloc de treball, i si escau, els autònoms.

En tot cas, l'empresa informarà, amb l'antelació suficient a tots els proveïdors i empreses alienes que hagin d'accedir al centre per fer qualsevol tipus de tasca,

que han de complir les mesures establertes pel centre als seus protocols en matèria d'higiene i prevenció específiques per fer front a la COVID-19.

Es recomana gestionar la recepció de productes i el contacte amb els proveïdors, per tal d'evitar la confluència de persones a l'establiment, per exemple:

1. Programar les cites al calendari.
2. Rebre els productes a l'entrada de l'immoble, o zona habilitada a l'efecte per a retirar les bosses, embalatges, i si escau, envasos.
3. Es recomana netejar/desinfectar les caixes i els paquets abans de posar-los en l'emmagatzematge o prestatgeries d'accés al públic.
4. Es recomana informar els proveïdors de les mesures d'higiene i prevenció a adoptar pels seus treballadors al centre.
 - ✓ A l'entrada dels establiments, tindran solució hidroalcohòlica per a la desinfecció de mans i guants d'un sol ús i seran informats de la necessitat de la seva utilització durant la permanència en el recinte.
 - ✓ Hauran de fer ús de mascareta adequada el temps que siguin dins de l'establiment.
 - ✓ A la sortida de l'establiment, disposaran de papereres preferiblement amb tapa d'accionament no manual i dotades d'una bossa d'escombraries.

B5.2. Especificacions aplicables als clients

L'establiment haurà de garantir en tot moment que el client estigui informat sobre les normes especials que regiran l'ús de les instal·lacions.

Es recomana que hi hagi cartells informatius en els idiomes més habituals dels clients exposant de forma clara l'horari d'obertura al públic, l'obligatorietat d'observar la distància mínima interpersonal d'un metre i mig, l'obligatorietat d'usar la mascareta, si escau, les condicions restrictives d'ús de les instal·lacions i les normes d'higiene a observar en relació amb la prevenció de contagis. També se senyalarà aquells casos en què sigui possible l'atenció individualitzada de més d'un client al mateix temps, que no podrà realitzar-se de manera simultània pel mateix treballador.

El temps de permanència als establiments serà l'estrictament necessari perquè els clients puguin rebre la prestació del servei.

En aquells punts d'atenció a client on es prevegin aglomeracions o cues puntuals es marcaran a terra els espais de manera que es respectin la distància mínima d'un metre i mig entre persones.

Tots els establiments podran establir, si s'escau, sistemes de recepció del servei concertats per telèfon o en línia, sempre que garanteixi una recollida esglaonada que eviti aglomeracions a interior del local o el seu accés.

No es permet l'ús de productes de prova per part del consumidor que impliquin manipulació directa per clients o usuaris successius sense la supervisió permanent d'un treballador que els desinfecti després d'haver estat manipulats.

El centre ha de posar a disposició dels clients dispensadors de gels hidroalcohòlics o desinfectants amb activitat viricida autoritzats i registrats pel Ministeri de Sanitat i sempre a l'entrada del local i a les taules d'atenció personalitzada que hauran d'estar en condicions d'ús.

Es recorda que és obligatori que tots els clients facin ús de la mascareta, en tot moment, quan es pugui congregar en el mateix espai amb altres persones no convivents i no sigui possible mantenir la distància de seguretat, dintre de l'establiment.

A la sortida de l'establiment, els clients disposaran de papereres, per llençar el material de protecció, preferiblement amb tapa d'accionament no manual i dotades de bossa d'escombraries. Aquests contenidors han d'estar en bon estat de manteniment i neteja i s'han d'higienitzar diàriament.

B5.3. Especificacions aplicables al sector moda (tèxtil i calçat) i d'altres

Davant la diversitat de recomanacions emanades d'institucions i organismes, es proposen les següents:

- ✓ Recomanar al client que a l'entrada de l'establiment faci la higienització de les mans.
- ✓ Els establiments podran establir la prohibició de provar-se el producte.
- ✓ Els emprovadors han de ser utilitzats per una única persona, i s'ha de dur a terme una neteja i desinfecció freqüent d'aquests espais.
- ✓ Han de mantenir mesures de desinfecció de productes retornats o provats.
- ✓ En els establiments del sector comercial tèxtil, i d'arranjaments de roba i similars, els emprovadors s'han d'utilitzar per a una única persona, després del seu ús es netejaran i desinfectaran. En cas que un client es provi una peça que posteriorment no adquireixi, el titular de l'establiment implementarà

mesures perquè la peça sigui higienitzada abans que sigui facilitada als altres clients. Aquesta mesura serà també aplicable a les devolucions de peces que realitzin els clients

- ✓ En els establiments del sector comercial del calçat, es recomana que per emprovar-se el calçat s'utilitzin guants i peücs (vinil, nitril) per part del client i:
 - Dipositar el calçat en quarantena, mínim de 48 hores, en un lloc habilitat a l'efecte, abans de posar-se de nou a la venda.
 - O bé realitzar la higienització del producte mitjançant equips i elements certificats i recomanats per les autoritats sanitàries.
- ✓ S'exigeix la protecció dels productes per a prova individualitzada en cas de sofàs, llits, joieria o similar.
- ✓ Els clients han de fer ús de mascareta a dins de l'establiment, i, si escau, de guants d'un sol ús per a la manipulació de productes no empaquetats en autoservei.

B5.4. Especificacions aplicables a centres comercials i parcs comercials

Es pot continuar amb l'obertura al públic de centres comercials, així com de parcs comercials, sempre que es garanteixin totes les condicions següents:

- a. Els responsables de parcs i centres comercials han d'exercir un control sobre les activitats que puguin generar aglomeracions, com per exemple a les àrees recreatives, ludoteques, etc.
- b. En els centres i parcs comercials, l'aforament de les zones comuns s'ha de limitar al cinquanta per cent del seu aforament màxim.
- c. Es redueix al setanta-cinc per cent l'aforament total en els establiments i locals.
- d. S'hauran d'establir sistemes que permetin el recompte i control de l'aforament, de manera que aquest no sigui superat en cap moment, i que haurà d'incloure als mateixos treballadors.
- e. L'ús de lavabos familiars i sales de lactància es restringirà a una única família i ha de ser controlat pel personal del centre i parc comercials. S'haurà de reforçar la neteja i desinfecció dels esmentats lavabos garantint sempre l'estat de salubritat i higiene.
- f. S'han de mantenir mesures d'higiene al local i, si escau, a les zones comunes, mínim dues vegades al dia, i una de les quals necessàriament entre la finalització de la jornada i l'inici de la següent, posant màxima atenció en els elements d'ús comú. Són exigibles les condicions d'higiene lavabos, zones

d'ús comú del personal, així com àrees de descans i de lactància en centres comercials.

- g. El personal de seguretat ha de vetllar perquè es respecti la distància mínima interpersonal d'un metre i mig i evitarà la formació de grups nombrosos i aglomeracions que es puguin formar, prestant especial atenció a les zones d'escales mecàniques i als ascensors.
- h. A la zona d'aparcament, a més de la desinfecció continuada dels punts de contacte habituals i posada a disposició a l'abast del client de gel hidroalcohòlic, es fomentarà el pagament amb targeta o altres mitjans que no suposin contacte físic entre dispositius, evitant, en la mesura del possible, l'ús de diners en efectiu.
- i. En cas necessari, s'utilitzaran tanques o sistemes de senyalització equivalents per a un millor control dels accessos i gestió de les persones a l'efecte d'evitar qualsevol aglomeració. Quan el centre o parc comercial disposi dos o més accessos, es podrà establir un ús diferenciat per a l'entrada i la sortida, reduint així el risc de formació d'aglomeracions.